

ZIEMUPES JŪRMALA

Ziemeupe ir apdzīvota vieta Baltijas jūras krastā apmēram 17 kilometrus uz ziemeļiem no Liepājas. Iebraucot Ziemeļpē, uzreiz ceļa malās pamanāmas informācijas zīmes, kuras aicina atpūsties. Viesu māju saimnieki ne tikai nodrošinās naktsmājas, bet arī parādīs, kur iet un ko skatīties, pastāstīs par savu jūru, tās krasta pārvērtībām, par kāpām, augiem un dzīvniekiem.

Pludmale

Ziemepei ir raksturīga smilšaini grantaina pludmale ar oļiem. Vietām tā ir diezgan augsta un veido pat nelielu krasta valni. Šur tur ir akmeņi. Augu pludmalē maz, jo tā ir samērā šaura un periodiski pakļauta spēcīgai viļņu darbībai.

Visbiežāk Ziemeļpē pludmalē sastopama Baltijas šķēpene. Tas ir viengadīgs augs ar pārveidotām, sulīgām lapām un sārti violetiem, smaržīgiem ziediem. Nereti šķēpenei līdzās aug kālija sālszāle, kurai arī ir pārveidotas lapas, tikai ar dzeloni galā. Gan šķēpene, gan kālija sālszāle ir halofīti - augi, kas spēj augt sāļās augsnēs.

Pludmale ar oļiem

Baltijas šķēpene
(*Cakile baltica*)

Kālija sālszāle
(*Salsola kali*)

Noskalotie krasti

Noskalošanas krasti

Jūras piekraste Ziemeļpē ir ļoti neparasta. Te redzami krasti, kādu nav nekur citur Latvijā. Pie jūras iepreti Ziemeļpē baznīcai pludmale robežojas ar stāviem noskalošanas krastiem. To augstums svārstās no 5 līdz 12 metriem. Pēdējo gadu laikā jūra sauszemei dažviet atņēmusi vairāk kā 10 metrus platu joslu. Vietām vēl šobrīd turpinās krasta nogrūvumi. No Tenkšu grāvja uz ziemeļiem noskalošana nav tik aktīva un tāpēc stāvkrasts apaudzis ar augiem. Maijā krasta rotā bezdelīgactiņas, jūnijā tur redzamas bagātīgi ziedošu orhideju audzes (dzegužpirkstītes), kā arī parastās kreimules un citi kalnainu vietu augi. Šādas augu sabiedrības jūras krastā Latvijā ir ļoti reti sastopamas. Tas saistīts ar īpašajiem augšanas apstākļiem: zilā māla stāvkrastā iztek avoti, nodrošinot gan mitrumu, gan arī barības vielas. Tālāk uz Žožu pusē, kur jūras krasts periodiski tiek noskalots, saaugušas māllepēs, dažādi kāpu un pļavu augi. Stāvkrastā mājvietu iekārtojušas krasta čurkstes.

Bezdelīgactiņa
(*Primula farinosa*)

Apaugušie stāvkrasti

Stāvlapu dzegužpirkstīte
(*Dactylorhiza incarnata*)

Šeit ligzdo krasta čurkstes

Smiltāju kāpukviesis
(*Leymus arenarius*)
embrionālās kāpās

Kāpas

Vidusposmā starp Žožu un Laiku valku krasta noskalošana mazinās un sāk veidoties primārās kāpas. Tās rodas, vēja pūstām smiltīm atduroties pret augu vai kādu citu šķērslī. Sākumā izveidojas nelieli smilšu pauguriņi jeb čašu pirmējās - embrionālās kāpas. Tām augot, rodas priekškāpas jeb baltās kāpas.

Vislielākā nozīme kāpu nostiprināšanā ir smiltāju kāpundrei, kas ne tikai pacieš smiltis, bet kam smilšu pārpūšana ir pat nepieciešama. Atsevišķos posmos priekškāpās bagātīgi saaugušas neistās tūsklapes. Tās šķiet līdzīgas māllepēm, taču, ieskatoties vērīgāk, redzamas būtiskas atšķirības: tūsklapei lapas apakšpuse ir samtaini balta, klāta ar blīvu matiņu kārtu un lapas plātne mazliet sakļāvusies uz iekšpusi, lai aizsargātos no saules stariem. Ziedi tūsklapei sakārtoti vārpā un nozied pavasarī pirms lapu plaukšanas. Gan smiltāju kāpundre, gan neistā tūsklape, gan jūrmalas dedestīna ir augu sugas, kuras spēj augt tikai jūras krastā. Tas nozīmē, ka dzīvesvietai tām ir piemērotas ļoti mazas platības. Kopumā Latvijā ir aptuveni 50 šādu jūras krasta augu sugu. Ziemeļpē jūrmalai ir būtiska nozīme šo augu saglabāšanā.

Krasta posmā starp Ziemeļpē un Akmeņragu ir izveidojušas daudzveidīgas pelēkās kāpas. Tās redzamas gan virs stāvkrastiem, gan arī starp priekškāpām un mežu. Vietās, kur pelēkās kāpas ir vecākas un smilšu kustība pierimusi, augāju veido ķērpji, sūnas, zemi sauso pļavu un kāpu augi. Tur līdzās aug divmāju kakpēdiņa, jūrmalas pārkoņamoliņš, smiltāja nelķe un pūsmēness ķekarparade. Taču pelēkajās kāpās, kuras pakļautas periodiskai smilšu pārpūšanai, vairāk

Neistā tūsklape
(*Petasites spurius*)

Pelēkā kāpa ar ķērpjiem

Skudrlauvas (*Myrmeleon formicarius*) kāpurs

Vecās priedes ir dzīvesvieta retām dzīvnieku sugām

Aizsargājama augu suga jūrmalas dedestīna
(*Lathyrus maritimus*)

Meža ceļš rudenī

Spilvenveida augājs pelēkajā kāpā

Zilganā kelērija
(*Koeleria glauca*)

Divmāju kakpēdiņa
(*Antennaria dioica*)

Mārsils
(*Thymus*)

Smiltāja nelķe
(*Dianthus arenarius*)

Kodīgais laimīšs
(*Sedum acre*)

ZIEMUPES JŪRMALAS AIZSARDZĪBA

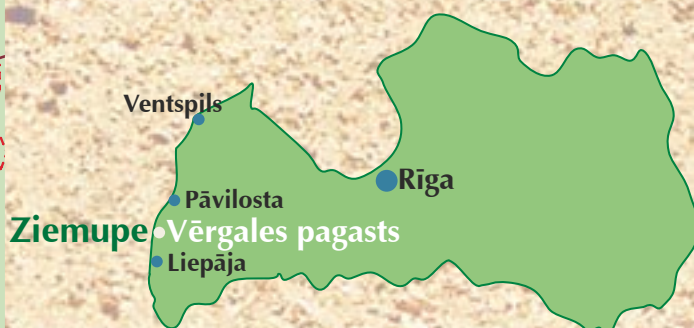
Ziemupes jūrmalas lielākā daļa ir ietverta Ziemupes dabas liegumā. Šo liegumu veido it kā divas daļas: jūras krasts no Ziemupes līdz Rudupei un iekšzeme jeb lieguma austrumdaļa. Iekšzemes daļā sastopami arī sausie meži, tomēr pārsvarā ir slapjie meži, tai skaitā slapjais damaksnis, niedrājs un grīnis. Atklātākās vietās izveidojušās lielas parastās purvmirtes jeb balzāmkārklā audzes. Šās sugas aizsardzībai 1987. gadā tika izveidots Ziemupes botāniskais liegums. Tā kā turpmākajos pētījumos atklājās, ka augu sugu un kāpu augu sabiedrību ziņā Ziemupes jūrmalai ir unikāla vērtība, 1992. gadā Vērgales pagasta padome pieņēma lēmumu par dabas lieguma izveidošanu arī Ziemupes jūrmalā. 1999. gadā ar Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumiem abas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas apvienoja, izveidojot dabas liegumu "Ziemupe" 2470 ha platībā. Ziemupes jūrmala apmēram 300 metru platumā ietilpst arī krasta kāpu aizsargjoslā. Piekrastē ir atrastas 10 Latvijā īpaši aizsargājamas augu sugas. Gan priekškāpas, gan pelēkās kāpas, gan mežainās jūrmalas kāpas ir aizsargājamo biotopu sarakstā.

Ziemupes dabas liegums ir ne tikai nozīmīga dabas teritorija Latvijā, bet arī Eiropā. Tā ir iekļauta NATURA 2000 vietu tīklā. Tas nozīmē, ka Ziemupes dabas liegums ir Eiropas Savienības valstu īpaši aizsargājama dabas teritorija un Latvija ir uzņēmusies atbildību par šīs teritorijas saglabāšanu. Ziemupes dabas liegumam kļūstot par NATURA 2000 vietu, Vērgales un Sakas pašvaldībai, kā arī zemes īpašniekiem ir radušās iespējas saņemt Eiropas Savienības finansējumu teritorijas aizsardzībai, apsaimniekošanai un tūrisma attīstībai.

VĒRGALĒS PAGASTA VIESU MĀJAS UN ATPŪTAS VIETAS

1. Laikas, pirts	3495465, 9432314
2. Ziemupes jūrmalas stāvlaukums	8708186
3. Kaijas, pirts	3495825, 9454425
4. Vērgales pagasta viesu māja	
Ziemupē, Kaiju ielā 3	3495825, 9454425
5. Akmeņkalni, pirts	9554378
6. Indrāni, pirts	3495856, 9393866
7. Kalēji, pirts	3495215, 9141389
8. Smiltņieki	3495200, 6307154
9. Lidumnieki, pirts	3495474, 9464082
10. Zariņi	3495222, 6540345
11. Vērgales atpūtas bāze	3495397, 9224893
12. Vērgales muzejs un muižas komplekss	3495366, 3495495, 9338335
13. Vērgales pagasta padome	3495391, 9363898
14. Vērgales TIC	9437166
15. Ziemupes baznīca	6378515, 9437166
16. Saraiķu baznīca	3495202
17. Vērgales baznīca	9338335, 3495366, 3495495
18. Akmeņraga bāka	3499449
19. Kafējnīca Kalniņmuiža	3495394
20. Aužuļu liepa	
21. Kadiķu audze	
22. Bijusī karaspēka daļa, akmens krāvums	
23. Ziemupes kapi	25. Annas kapi
24. Vērgales kapi	26. Roņu kapi

Zinošu gidu padarbībā jums tiek piedāvāta iespēja iepazīties ar Ziemupes jūrmalas augu valsts daudzveidību, kāpām, stāvkraustu. Varēsiet apmeklēt kadiķu audzi, trešo dižāko liepu Latvijā - Aužuļu dižliepu un akmens krāvumu piekrastes mežā līdzās bijušajai padomju armijas karaspēka daļai.

Vērgales pagastā atrodas vairāki nozīmīgi kultūrvēsturiski apskates objekti: Vērgales muižas komplekss, Vērgales muzejs, Vērgales baznīca, Saraiķu baznīca, Ziemupes baznīca. Caurbraucot Ziemupei, aizbrauksiet uz Akmeņraga bāku. Makšķerniekiem ir iespēja makšķerēt gan Vērgales diķos, gan jūrā. Visskaistākie saulrieti vērojami tieši Ziemupes jūrmalā.

Ziemupes jūrmalas aizsardzību un izmantošanu nosaka vairāki Latvijas Republikas normatīvie dokumenti, no kuriem galvenie ir Aizsargjoslu likums, Sugu un biotopu likums, Likums par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, kā arī šo teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi.

Atcerēsimies, ka krasta kāpu aizsargjoslā ir aizliegts:

- pārvietoties ar mehāniskajiem transportlīdzekļiem ārpus vispārējās lietošanas ceļiem,
- kurt ugunscurus un celt teltis ārpus šim nolūkam iekārtotām vietām,
- novietot speciālās dzīvojamās piekabe un saliekamās būves,
- bojāt un iznīcināt dabisko kāpu zemesdzi.

Jūras krasts ir pakļauts gan jūras viļņiem, gan vējiem, gan arī cilvēka darbībām. Kāpas pieder pie visvieglāk apdraudamām un iznīcināmām dabas teritorijām. Ja gribam par tām priecāties un izmantot atpūtai, jāveic īpaši aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumi. Ziemupes saimnieki, cerot uzņemt arvien vairāk atpūtnieku un attīstīt tūrismu, ir sākuši taku un koka laipu veidošanu, atpūtas vietu iekārtošanu. Precīzāku informāciju par iespējām apmeklēt Ziemupes jūrmalu var iegūt Vērgales pagasta informācijas centrā un viesu mājās.